

Var vaksam på din mineralgödsel

Vägledning till EU-förordning 2019/1148 om sprängämnesprekursorer samt några enkla råd för dig som bedriver lantbruk med mineralgödsel

Mineralgödsel med högt innehåll av ammoniumnitrat eller andra nitratsalter kan användas för att tillverka sprängämnen. Tillgången till vissa mineralgödsel har därför begränsats för andra än yrkesmässiga aktörer inom EU. Reglerna ställer även krav på rapportering av misstänkta transaktioner och stölder. Genom att vara vaksam kan du minska risken för att just din mineralgödsel används i brottsliga syften.

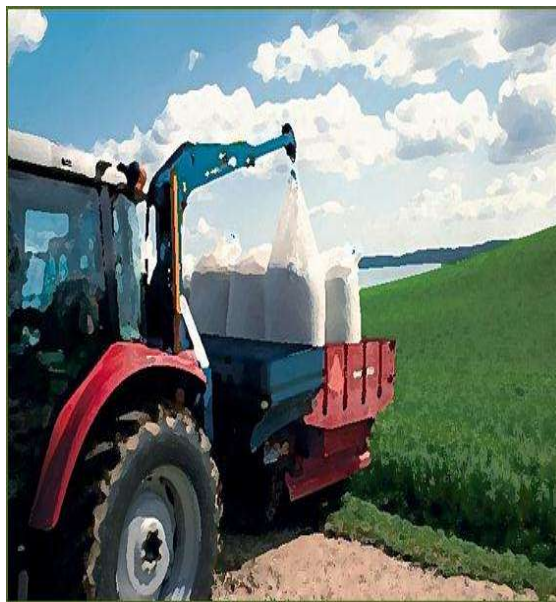
Begränsningar för vissa mineralgödsel

Du får inte tillhandahålla mineralgödsel med mer än 16 vikt% kväve (N) i form av ammoniumnitrat¹ till privatpersoner. Endast lantbrukare och andra yrkesmässiga aktörer får ges tillgång till sådana produkter, och du måste kontrollera att mottagaren är en legitim yrkesmässig användare.

Inför överlåtelser ska du därför begära:

- Identitetsbevis för personen som företräder företaget (t.ex. körkort, pass).
- Företagets namn, adress och organisationsnummer.
- Företagets verksamhet och användning av produkten.

Du ska spara dessa uppgifter i (minst) 18 månader och kunna uppvisa dem vid tillsyn och för polisen.

Några enkla råd

- Förvara mineralgödsel i låsta utrymmen.
- Täck över mineralgödsel som måste förvaras utomhus, och förvara det så svåråtkomligt som möjligt, t.ex. inte direkt vid vägkanten.
- Se till att fordon inte obehindrat kan komma till platser där mineralgödsel förvaras, t.ex. genom en låst vägbom.
- Kontrollera regelbundet om du saknar mineralgödsel, dvs. om något kan ha stulits. Var uppmärksam på om säckar har öppnats.
- Sälj inte mineralgödsel till någon om du inte är säker på att den ska användas till lantbruk.
- Var allmänt observant på misstänkta beteenden i samband med mineralgödsel.

¹ Motsvarar mer än 45,7 vikt% ammoniumnitrat. Om halten ammoniumkväve (NH₄-N) och halten nitratkväve (NO₃-N) båda är över 8 vikt% innehåller mineralgödseln mer än 16 vikt% kväve (N) i form av ammoniumnitrat.

Krav på rapportering av misstänkta transaktioner och stölder/försvinnanden

Du måste utan dröjsmål och inom 24 timmar rapportera misstänkta transaktioner med, och betydande stölder och försvinnanden av, kvävehaltiga mineralgödsel som innehåller²:

- Ammoniumnitrat
- Kalciumammoniumnitrat³
- Kalciumnitrat
- Kaliumnitrat
- Magnesiumnitrat
- Natriumnitrat

Även salpetersyra, svavelsyra och väteperoxid omfattas av rapporteringskravet.⁴

Rapportering sker till polisen, se faktarutan nedan. Du har rätt att vägra att genomföra en transaktion som du tycker verkar misstänkt men även detta ska rapporteras.

Mer information

Detta faktablad ger endast övergripande information om reglerna för mineralgödsel och har ingen juridisk status. Länkar till reglerna om sprängämnesprekursorer och ytterligare informationsmaterial finns på MSB:s webbplats www.msb.se/prekursorer.

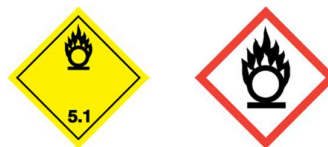
² Rapportering bör även ske för andra mineralgödsel med högt kväveinnehåll, men det är inget krav.

³ Kallas även ”salpetersyra, ammoniumkalciumsalt”.

⁴ Se separat faktablad från MSB riktat till yrkesmässiga användare i allmänhet (publ.nr. MSB1937).

Brandsäkerhetskrav för mineralgödsel

Hanterar du mineralgödsel som innehåller mer än 28 vikt% kväve (N) i form av ammoniumnitrat⁵ omfattas du av brandsäkerhetskrav enligt föreskrifterna SÄIFS 1995:6 från MSB.⁵ Sådana mineralgödsel ska klassificeras som oxiderande och vara märkta med symbolen ”flamma över cirkel”:

Förvarar du som lantbrukare mer än 100 ton sådana mineralgödsel, eller mer än 50 ton av dem i samma byggnad, måste du ha tillstånd till det från kommunen (räddningstjänsten).

Mineralgödsel med högt nitratinnehåll är i sig själva inte brännbara, men vid brandpåverkan sönderdelas de varvid giftiga nitrösa gaser (NOx) avges. Om ammoniumnitrat utsätts för omfattande brandpåverkan kan dess sönderdelning leda till explosion. Det är därför viktigt att mineralgödsel med högt nitratinnehåll förvaras åtskild från potentiella brandhärddar så som halm och hö, och att undvika förorening. Se särskilt upp med spill av brännbara vätskor, t.ex. oljor och diesel.⁶

⁵ Motsvarar mer än 80 vikt% ammoniumnitrat.

⁶ Sök på ”SÄIFS 1995:6” på www.msb.se.

⁶ Läs mer i MSB:s faktablad om säker hantering av ammoniumnitrat (publ.nr. MSB0820).

Rapportera misstänkta transaktioner och stölder/försvinnanden

Enligt EU-förordning 2019/1148 och kompletterande svensk lagstiftning måste lantbrukare och andra yrkesmässiga användare rapportera misstänkta transaktioner och betydande stölder/försvinnanden av nitratbaserade mineralgödsel till polisen.

Rapportering sker i första hand per epost till

prekursor@polisen.se

Du kan även rapportera via telefon 114 14 eller polisens webbplats.